

Utbyggingsavtaler Rammer og muligheter

TKI –UTB

Jostein Nybråten

Svein Morten Westgård

Agenda

- Hva er en utbyggingsavtale –juridisk rammeverk
- Hovedprinsipper for utbyggingsavtaler
- Vedtak av ny mal – endringer fra den gamle

Hva er en utbyggingsavtale

Definisjon:

- Avtale mellom kommune og utbygger/grunneier om utbygging av et område.
- Basert på kommunens planmyndighet og gjennomføring av arealplan.

Juridisk rammeverk:

- Regulert av plan- og bygningsloven kapittel 17
- Krav om nødvendighet og rimelighet
- Forbud mot avtale om sosial infrastruktur (med visse unntak) (Skoler, barnehager og helsebygg)

Hovedprinsipper for Utbyggingsavtaler

Hovedprinsippet er at utbyggerne skal finansiere eller bygge nødvendig teknisk og blågrønn infrastruktur (vei, vann, avløp, overvann, rekreasjonsområder, lekeplasser etc.). I utbyggingsområder hvor kommunen overtar teknisk infrastruktur skal utbygningsavtaler benyttes. Formannskapet delegeres fullmakt til å godkjenne utbyggingsavtaler.

Kommunens Rolle

Kommunen har ansvar for å planlegge og vedta arealplaner.

Kommunen kan inngå utbyggingsavtaler for å sikre gjennomføring av arealplaner.

Utbyggers Rolle

Utbyggerne er ansvarlige for å finansiere eller bygge nødvendig infrastruktur.

Utbyggere kan inngå utbyggingsavtaler med kommunen for å sikre tillatelse til å bygge.

Samarbeid

Kommunen og utbyggere samarbeider for å sikre god kvalitet og effektiv gjennomføring av utbyggingsprosjekter.

Hva kan inngå i en utbyggingsavtale

- Teknisk infrastruktur (vei, vann, avløp)
- Grøntområder og fellesarealer
- Boligpolitiske tiltak
- Kontantbidrag til infrastruktur:
  - Kontantbidrag er et pengebeløp som utbygger betaler til kommunen for å finansiere nødvendig offentlig infrastruktur knyttet til utbyggingsprosjektet. (Anleggsbidragsmodellen)

Prinsippvedtak - forutsetning for bruk av utbyggingsavtaler

Saksfremlegget og hva det innebærer:

Prinsippvedtaket og ny mal for
Utbyggingsavtale i Ringerike kommune

Prinsippvedtaket

- Bruk av utbyggingsavtaler i Ringerike kommune ble vedtatt av kommunestyret 15.02.2007, i sak 6/07.
- Revisjon av kommunestyrets vedtak fra 2007, samt ny mal for utbyggingsavtaler.

Prinsippvedtaket skal gi grunneiere, utbyggere og andre klarhet i

- når kommunen forutsetter bruk av utbyggingsavtale
- hvilke elementer utbyggingsavtalen skal inneholde (utbyggingstakt, boligpolitiske forhold, behov for infrastruktur m.m.).

Når og hvor utbyggingsavtaler benyttes:

- Kan benyttes i hele kommunen hvor det er vedtatt arealplan
- Kan benyttes innenfor alle typer tiltak som loven gir adgang til (pbl § 17-3 – bestemmelser i arealplan, regulering av boliger, fortrinnsrett for kjøp, bekoste tiltak helt eller delvis.

1 Forutsigbarhet

2 Likebehandling

3 Tidlig Planlegging

Mal for utbyggingsavtaler

- Gjeldende mal er benyttet siden prinsippvedtaket i 2007.
- Ny mal med oppdaterte bestemmelser
  - for å gi kommunen økonomisk trygghet
  - økt sikkerhet mht. gjennomføring

Formål:

- Synliggjøre kommunens krav og bestemmelser overfor grunneiere og utbyggere
- Sikre likebehandling av grunneiere og utbyggere

Politisk behandling

Forslag til ny avtalemal ble behandlet av kommunestyret 22.06.2023, sak 103/23.

Vedtak:

1. Forslaget sendes på begrenset høring til LO Hallingdal og Ringerike og Ringerike Næringsforening.
2. Før malforslaget sendes på høring må alle dokumentene gjennomgås for å få et helhetlig og ensrettet maldokument.
3. Kommunedirektøren kommer tilbake med en ny prinsippsak om bruk av utbyggingsavtaler når nytt kommunestyre er konstituert etter valget.

Viktige bestemmelser i avtalen

Grunnerverv (pkt. 3)

- Utbygger skal erverve nødvendig grunn og rettigheter – må evt. ha erklæring fra andre grunneiere

Planlegging og opparbeidelse (pkt. 4)

- Utbygger skal sørge for at tiltak planlegges og opparbeides iht. arealplan
- Tekniske planer skal godkjennes av fagetater før det gis rammetillatelse

Disponering av tomter/boliger (pkt. 6)

- Kommunen skal ha fortrinnsrett til å kjøpe inntil 10 % til markedspris

Refusjon (pkt. 7.6)

- Utbygger er ansvarlig for å kreve inn eventuell refusjon fra andre grunneiere

Garanti (pkt. 7.9 og 7.10)

- Utbygger må stille påkravsgaranti – sikkerhet for ferdigstillelse av anlegg
- Kommunen kan ferdigstille anlegg dersom utbygger går konkurs eller ved avtalebrudd

Viktige bestemmelser i avtalen

Overtakelse av grunn og anlegg (pkt. 8)

- Kommunen skal overta eiendomsretten til alle offentlige regulerte anlegg og grønnstruktur
- Skal være skjøttet over før anlegg overtas
- Tinglyste rettigheter for anlegg på private eiendommer
- Anlegg opparbeidet iht. bestemmelser i avtalen
- Sluttdokumentasjon skal være godkjent før overtakelse
- Overtakelsesavtale inngås når anlegg er godkjent – avløser utbyggingsavtalen

Bidrag for grunn og offentlige anlegg

- Utbygger betaler bidrag til kommunen for grunn og offentlige anlegg
- Bidrag til anlegg i nærområdet til utbyggingsområdet, som det ikke kan stilles krav til at utbygger opparbeider eller bekoster i sin helhet, men som utbyggingsområdet vil dra nytte av.
- F.eks. offentlige veier, gang- /sykkelveier, parkanlegg, lekeplasser etc.
- Eksempler: Fosseparken og Elvelangs

Størrelse på bidrag:

Hønefoss, indre sentrumssone 1,5 G pr 1 000 BRA

Hønefoss, ytre sentrumssone 1,0 G pr 1 000 BRA

Heradsbygda og Haugsbygd, indre og ytre sentrum 1,0 G pr 1 000 BRA

- Vil bli vurdert i sammenheng med øvrige krav til utbygger.
- Kan bli redusert der hvor utbygger må opparbeide mye offentlig infrastruktur.
- Bidrag for næringsarealer vil bli vurdert særskilt.

Avtaler om anleggsbidrag eller justeringsrett og -plikt

- Kan inngås en avtale mellom kommunen og utbygger om anleggsbidrag (bilag 4) eller justeringsrett og -plikt (bilag 5) dersom tiltaket gir kommunen momskompensasjon
- Betingelser for avtaler om justeringsrett og -plikt for kompensert merverdiavgift ble vedtatt av kommunestyret 23.02.2023, sak 20/23.
- Det ble da vedtatt at justeringsmodellen skal være kommunens foretrukne valg ved overtakelse av infrastruktur.

Anleggsbidrag

- Kommunen er byggherre
- Utbygger betaler bidrag tilsvarende utbyggingskostnadene eks. mva.

Justeringsrett og –plikt

- Kommunen krever tilbakeført fra staten mva. utbygger har betalt for anleggene kommunen overtar vederlagsfritt.
- Utbygger får refundert 70 % av mva. over 10 år.

Høringsuttalelse LO Hallingdal og Ringerike

Vil ha med et tillegg i punkt 4. Planlegging og opparbeidelse. Under punkt 4.1: «..... byggeledelse, samt at det er ordnede arbeidsforhold.»

Teksten er tatt inn i avtalen.

Høringsuttalelser fra Ringerike næringsforening (RNF)

- Åpning for at kommunens myndighet for ekspropriasjon delegeres til utbygger (pkt 3.1)
- Urimelig at kommunen kan ta standpunkt til eventuell forkjøpsrett av boliger innen 6 uker etter at andel/fordeling er avklart (pkt. 6.4)
- Bidrag til grunn og offentlige anlegg er innføring av en ekstraskatt – kan hindre utviklingen som overordnet politikk har som mål å stimulere (pkt. 7.3)
- MVA-belastning som utbyggerne skal bære, må stå i samsvar med kommunens kostnader med å administrere ordningen. Anleggsbidragsmodellen fortrinnsvis bør benyttes med kommunen som tiltakshaver fremfor avtale om justeringsrett-/plikt (pkt. 7.8)